

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 11, No. 3, 2016, pp. 390 - 406

OJED
An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การศึกษาสภาพการใช้ครูและการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูประถมศึกษาที่สอนไม่ตรงวิชาเอก

A STUDY OF TEACHING ASSIGNMENTS AND TEACHER EFFICACY OF OUT OF FIELD TEACHERS IN PRIMARY SCHOOL

นางสาววนิดา ประคัลภ์กุล*

Vanida Prakhankul

รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ**

Assoc. Prof. Duangkamol Traiwichitkhun, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการใช้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา (2) เปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่สอนตรงวิชาเอกกับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ตัวอย่างเป็นครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 357 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย และสถิติเชิงสรุปอ้างอิง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ในโรงเรียนประถมศึกษา มีการมอบหมายงานสอนให้ครู 3 รูปแบบ ได้แก่ การมอบหมายงานสอนที่ตรงกับวิชาเอกเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.6 รองลงมาคือการมอบหมายงานสอนที่ครูต้องสอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 34.5 และครูไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.9 (2) การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ (2.1) การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างครูที่สอนตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียว กับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวด้วยสถิติทดสอบที แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน พบว่า ครูที่สอนตรงวิชาเอก และครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.57, df = 152$) (2.2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครูที่สอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอกด้วยสถิติทดสอบที แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการสอนทั้งสองรูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Mean\ Different = 0.57, SD = 0.52, t = 12.17, df = 122$)

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: puay.lesa@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Duangkamol.T@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research aimed (1) to study about teaching assignments in primary school, and (2) to compare the teacher efficacy between out of field teachers and teachers who teach in their field. The research sample consisted of 357 teachers in government primary schools. Multi-stage stratified random samplings were used as the sampling technique. Survey questionnaires were used for data collection. The data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

The analysis consisted of statistics which can be concluded as follows: (1) Teachers in government primary schools were assigned by 3 patterns. First, about 40.6% of teachers teach in their field only. Second, 34.5% of teachers were teaching for both patterns. Lastly, 24.9% of teachers were teaching out of their field only. (2) The comparison can be analyzed by looking at 2 types. (2.1) Teachers who teach in their field only and teachers who teach out of their field only were different ($t = 5.57$, $df = 152$, $p < .05$). (2.2) Teachers who teach both had a difference between the 2 patterns (*Mean Different* = 0.57, *SD* = 0.52, $t = 12.17$, $df = 122$, $p < .05$).

คำสำคัญ: การสอนไม่ตรงวิชาเอก/ สภาพการใช้ครู/ ครูประถมศึกษา

KEYWORDS: OUT OF FIELD TEACHER/ TEACHING ASSIGNMENT/ PRIMARY SCHOOL

บทนำ

ในปัจจุบันสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรทางการศึกษามีมากกว่าร้อยละห้าแห่งทั่วประเทศ โดยมีสถาบันที่เปิดสอนในสาขาวิชาประถมศึกษา 12 แห่ง อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาประถมศึกษา 2 ลักษณะ ได้แก่ การเรียนแบบให้น้ำหนักเท่ากันทุกวิชาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามวิชาที่ตนเองถนัดหรือตามวิชาที่ทางโรงเรียนจัดสรรให้ซึ่งพบในมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ และการแยกเรียนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามวิชาเอกโดยนิสิตสามารถเลือกวิชาเอกได้ตามความถนัดและความสนใจตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา เอกภาษาอังกฤษ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คุรุสภา, 2558) แต่มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ได้กำหนดไว้ว่าสาขาวิชาประถมศึกษาเป็นวิชาเอกเดี่ยว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) เมื่อนิสิตเหล่านี้สำเร็จการศึกษาและสอบบรรจุในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จึงถูกคาดหวังให้สอนได้ทุกวิชา และมักจะได้รับมอบหมายงานให้สอนไม่ตรงกับเอกที่เรียนจบเนื่องจากปัญหาสถานะขาดแคลนครู (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ และคณะ, 2557) โดยที่นิสิตไม่ถนัดหรือไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนวิชานั้นมาก่อน ทำให้เกิดผลกระทบต่อครูผู้สอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

การมอบหมายงานไม่ตรงความถนัดของครูส่งผลต่อคุณภาพครู เพราะครูไม่สามารถสอนเนื้อหาในเชิงลึกได้ และทำให้การรับรู้ความสามารถในตนเองของครูต่ำลง (Coladarci, 1992) และ ปัญหาเหล่านี้ทำให้ครูรู้สึกขาดความเชี่ยวชาญและความมั่นใจในเนื้อหาที่สอน ส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู และนำไปสู่การลาออกจากอาชีพครู (Du Plessis, 2015) การมอบหมายงานไม่ตรงความถนัดของครูเป็นปัญหาที่พบบ่อย

ในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งครูที่เกิดปัญหาจากการสอนไม่ตรงตามความถนัดในวิชาที่เป็นวิชาหลัก ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ จะเกิดปัญหาจากการสอนมากกว่าครูที่สอนในวิชาทั่วไปเช่น สังคมศึกษา ธุรกิจศึกษา หรือวิชาเลือกเสรี (Ross, Cousins, Gadalla & Hannay, 1999) และถ้าเกิดในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นก็จะทำให้แนวโน้มของปัญหาที่เกิดจากการสอนไม่ตรงตามความถนัดของครูสูงขึ้นตามไปด้วย (Dee & Cohodes, 2008) ถึงแม้ว่าการสอนไม่ตรงตามความถนัดของครูจะทำให้เกิดปัญหากับตัวครูดังผลจากงานวิจัยที่กล่าวมา แต่ยังมีงานวิจัยบางเรื่องพบว่าในปัญหาเหล่านั้นมีแนวทางช่วยส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง และเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้เช่นกัน (Ross et al., 1999) จากงานวิจัยในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า สภาพการใช้ครูไม่ตรงวิชาเอกจะส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู ซึ่งการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเป็นตัวแปรสำคัญสำหรับการวิจัยทางการศึกษาเพราะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู (Gibbs, & Powell, 2012; Martin, Sass, & Schmitt, 2012)

สำหรับในประเทศไทย การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ครูเป็นไปในลักษณะการพัฒนาตัวบ่งชี้และโมเดลการวัดประสิทธิภาพการใช้ครู (วรรณิ แกมเกตุ, 2540 และ ศิริพร พูลรักษ์, 2547) และการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการสอนไม่ตรงวิชาเอกได้แก่ปัญหาสภาวะการขาดแคลนครู ซึ่งงานวิจัยของชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ (2547) พบว่า การสอนไม่ตรงวิชาเอกของครูจะก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบการศึกษา ทั้งนี้วิจัยในประเทศส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาปัจจัย หรือพัฒนาตัวบ่งชี้เกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ครู โดยศึกษากับโรงเรียนมัธยม แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาสภาพการใช้ครูประถมศึกษา และศึกษาเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู ระหว่างครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนตรงวิชาเอก กับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่สอนตรงวิชาเอกกับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศที่กล่าวถึงผลหรือความสัมพันธ์ของการสอนไม่ตรงวิชาเอกกับการจัดการเรียนการสอนของครู ให้ความหมายของครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก (Out-of-field teacher) ว่าหมายถึงครูที่ได้รับมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับความถนัด (Du Plessis, 2015) ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของการสอนไม่ตรงวิชาเอกพบว่าเกิดผลกระทบทั้งต่อตัวครูและนักเรียน เช่นงานวิจัยของ Hobbs (2013) ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาปัญหาการสอนไม่ตรงวิชาเอกของครู จากการสัมภาษณ์ครู วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในชนบทของออสเตรเลีย โดยใช้คำถามสัมภาษณ์

เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกในประเด็นต่างๆเช่น ความมั่นใจในการสอน การเตรียมการสอน กลยุทธ์ในการแก้ปัญหา วิธีการพัฒนาตนเอง ซึ่งครูเหล่านั้นมีการพัฒนาตนเองในเทคนิคการสอน โดยครูที่มีประสบการณ์สอนยาวนานกว่าจะสามารถรับมือกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่าครูที่ด้อยประสบการณ์

ผลของการสอนไม่ตรงวิชาเอกต่อตัวครู มีผลกระทบในหลายตัวแปรเช่นในงานวิจัยของ Du Plessis (2015) ศึกษาผลกระทบของการสอนไม่ตรงวิชาเอกต่อการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู และคุณภาพการสอนของครู โดยพบว่าครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกจะรู้สึกขาดความเชี่ยวชาญและความมั่นใจในเนื้อหาที่สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Coladarci (1992) ที่พบว่าการสอนไม่ตรงวิชาเอกทำให้การรับรู้ความสามารถในตนเองของครูต่ำลง โดยเฉพาะการสอนไม่ตรงวิชาเอกของครูที่สอนในกลุ่มวิชาหลักเช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ มากกว่าครูที่สอนในกลุ่มวิชาเลือกเช่น วิชาธุรกิจศึกษา วิชาเลือกเสรี (Ross, Cousins et al., 1999)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนไม่ตรงวิชาเอกของครู พบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการใช้ครู ดังตัวอย่างงานวิจัยของ Coladarci (1992) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูได้แก่ บริบทของโรงเรียน ข้อมูลภูมิหลังของครู ประสบการณ์สอน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน การมีส่วนร่วมและบทบาทในโรงเรียน และการได้รับมอบหมายงานสอนของครู หรืองานวิจัยของดนตรี เงินศรี (2551) ที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถของตนเองของครู และค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูมัธยมศึกษา เมื่อจำแนกตามภูมิหลังผู้ตอบแบบสอบถาม และพัฒนาและตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองของครูมัธยมศึกษา ได้ผลการวิจัยที่สำคัญคือ พฤติกรรมการสอนของครูได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตนเองของครู และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยด้านภูมิหลังครู และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยส่งผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองของครู จากตัวอย่างงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในงานวิจัยทางการศึกษา ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และมีความสัมพันธ์กับสภาพการใช้ครู

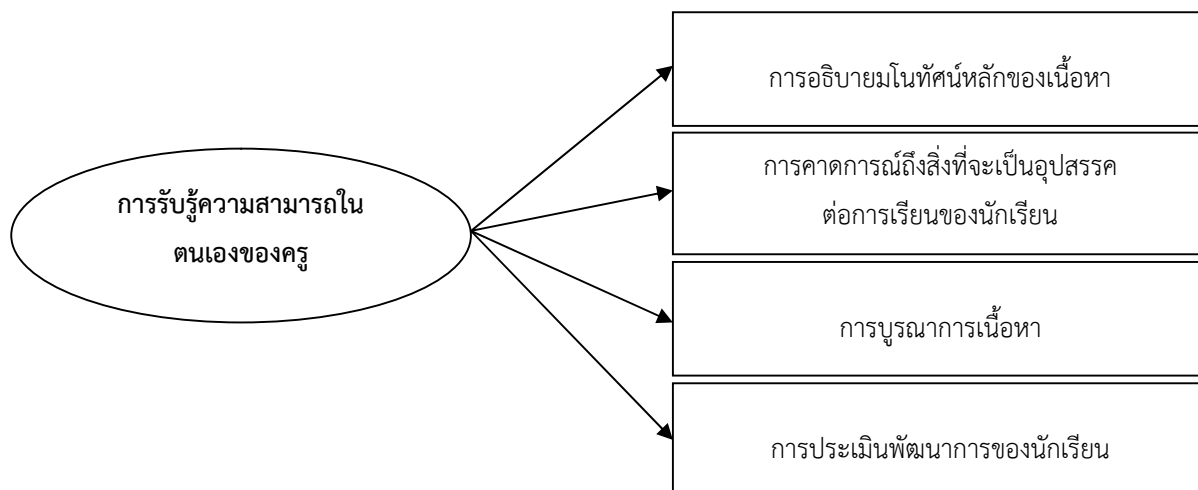
การรับรู้ความสามารถในตนเองของครูและวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูมีผู้ให้คำนิยามและแนวคิดทฤษฎีที่มีหลากหลายและล้วนมีความคล้ายคลึงกัน โดยมีรากฐานมาจากแนวคิดของ Bandura (1977) โดย Bandura ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูว่าหมายถึง ความเชื่อของครูที่ว่าครูสามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และมีแรงจูงใจในการเรียนได้ จากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู นำไปสู่การพัฒนาองค์ประกอบเพื่อการวัดตัวแปรนี้ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งล้วนแต่มุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู ดังตาราง 1

ตาราง 1 องค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู

องค์ประกอบ	ผู้พัฒนา					
องค์ประกอบของการวัด การรับรู้ความสามารถในตนเองของครู	Guskey (1981)	Woolfolk and Hoy (1990)	Emmer and Hickman (1991)	Ross, Cousins et al. (1999)	Moran and Woolfolk (2001)	ความถี่
องค์ประกอบเกี่ยวกับการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	5
องค์ประกอบเกี่ยวกับความสามารถทั่วไป	✓	✓				2
องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน			✓		✓	2
องค์ประกอบเกี่ยวกับอิทธิพลภายนอก			✓			1
องค์ประกอบเกี่ยวกับนักเรียน					✓	1

จากตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูพบว่าทุกแหล่งที่มามีองค์ประกอบเกี่ยวกับการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการวัด ซึ่งมีความเหมาะสมกับงานวิจัยนี้ ที่ผู้วิจัยต้องการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน อันเป็นผลมาจากสภาพการใช้ครูของโรงเรียน เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าตรงกับองค์ประกอบการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่พัฒนาโดย Ross, Cousins et al. (1999) ที่มุ่งวัดในองค์ประกอบเกี่ยวกับการสอนของครูเพียงอย่างเดียว โดยมีมิติของการวัด 6 มิติได้แก่ 1) การกำหนดผลลัพธ์ที่นักเรียนจะต้องได้รับการเรียน 2) การลำดับเนื้อหาในการสอน 3) การอธิบายโน้ตหลักของเนื้อหา 4) การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน 5) การประเมินพัฒนาการของนักเรียน และ 6) การบูรณาการเนื้อหาด้วยมาตรวัดแบบมาตรฐานค่า

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกใช้องค์ประกอบการวัดที่พัฒนาโดย Ross et al., (1999) เป็นแนวคิดหลักในการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู โดยกำหนดองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูด้านการสอน 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การอธิบายโน้ตหลักของเนื้อหา 2) การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน 3) การบูรณาการเนื้อหา 4) การประเมินพัฒนาการของนักเรียน และตัดองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาเอกหรือความถนัดของครูได้แก่ การกำหนดผลลัพธ์ที่นักเรียนจะต้องได้รับการเรียน และการลำดับเนื้อหาในการสอน เพราะเป็นสิ่งที่โรงเรียนหรือหลักสูตรกำหนดให้ สรุปเป็นโมเดลการวัดดังภาพ 1 และให้ความหมายของตัวแปรดังนี้

ภาพ 1 องค์ประกอบของการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู

การอธิบายโน้ตหลักของเนื้อหา หมายถึง ความสามารถของครูในการกล่าวถึงรายละเอียดของเนื้อหาหลักของบทเรียนได้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของครูในการรับรู้ถึงเนื้อหาส่วนที่ยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน นำไปสู่การเตรียมพร้อมในการหาวิธีการป้องกันและแก้ไขความไม่เข้าใจเหล่านั้นที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน

การบูรณาการเนื้อหา หมายถึง ความสามารถของครูในการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละหัวข้อ/เรื่อง/บทให้มีความต่อเนื่อง หรือเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่นหรือสถานการณ์ที่นักเรียนได้พบในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

การประเมินพัฒนาการของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของครูในการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและระดับชั้นของนักเรียน และครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ นำไปสู่แนวทางการพัฒนานักเรียนได้

ขอบเขตของการวิจัย

สภาพการใช้ครูตามหลักการบริหารบุคลากรครูประกอบด้วย การคัดเลือกครู การบรรจุครู การมอบหมายงาน การนิเทศและการพัฒนาครู การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้รางวัลตอบแทนแก่ครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สำหรับงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาสภาพการใช้ครูที่เกี่ยวข้องต่อตัวครูโดยตรงในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถจากวิชาเอกที่ครูเรียนจบมา Ross et al. (1999) ได้พัฒนาการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) การกำหนดผลลัพธ์ที่นักเรียนจะต้องได้รับจากการเรียน 2) การลำดับเนื้อหาในการสอน 3) การอธิบายโน้ตหลักของเนื้อหา 4) การคาดการณ์ถึงสิ่งที่

จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน 5) การประเมินพัฒนาการของนักเรียน และ 6) การบูรณาการเนื้อหา
แต่งงานวิจัยนี้ต้องการวัดการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผล
มาจากสภาพการใช้ครู จึงพิจารณาการวัดองค์ประกอบจากแนวคิดของ Ross et al. (1999) ใน
4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การอธิบายโมทัศน์หลักของเนื้อหา 2) การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อ
การเรียนของนักเรียน 3) การบูรณาการเนื้อหา และ 4) การประเมินพัฒนาการของนักเรียน
และตัดองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาเอกหรือความถนัดของครูได้แก่ การกำหนดผลลัพธ์ที่นักเรียน
จะต้องได้รับจากการเรียน และการลำดับเนื้อหาในการสอน เพราะเป็นสิ่งที่โรงเรียนหรือหลักสูตรกำหนดให้
เป็นมาตรฐานเดียวกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการใช้ครูและเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษาใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และสถิติเชิงสรุป
อ้างอิง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ตัวอย่างคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา (สพป.) ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยเก็บข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการสอน การกำหนด
ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการรับรู้
ความสามารถในตนเองของครู ซึ่งกำหนดให้มีขนาดตัวอย่างเท่ากับ 10 - 20 คนต่อ 1 พารามิเตอร์ที่ต้อง
ประมาณค่า 1 ค่า (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) โดยมีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ตัวแปรแฝง 1 ตัว
ดังนั้นโมเดลการวัดของการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 9 พารามิเตอร์ ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 90 คนต่อ
รูปแบบการสอน (ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของตัวอย่าง 10 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์) และเพื่อชดเชย
อัตราการตอบกลับ ซึ่งพบว่าการเก็บข้อมูลจากครูประถมศึกษาในงานวิจัยที่ผ่านมาอัตราการตอบกลับอยู่ที่
ประมาณร้อยละ 75 (ยุวรี ผลพันธิน, 2555 และอัญชลี ศิริประพนธ์โรจน์, 2557) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาด
ตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้เท่ากับ 120 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน สุ่มประชากรครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยแบ่งตามขนาด
โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม
จำนวน 600 ฉบับ เนื่องจากไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าครูที่ตอบแบบสอบถามจะได้รับมอบหมายให้สอนใน
รูปแบบใด เมื่อเก็บคืนแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 59.50
ดังตาราง 2

ตาราง 2 ตัวอย่างวิจัย

ขนาดโรงเรียน											
ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
ส่ง	ได้คืน	ร้อยละ	ส่ง	ได้คืน	ร้อยละ	ส่ง	ได้คืน	ร้อยละ	ส่ง	ได้คืน	ร้อยละ
150	69	46	150	78	52	150	79	52.6	150	131	87.3

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามครูผู้สอนระดับในชั้นประถมศึกษาที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอน 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และ ตอน 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู ที่วัดระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูซึ่งพัฒนามาจากเครื่องมือของ Ross, Cousins et al., (1999) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ให้น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบละ 5 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ ให้คะแนนแบบ 1, 2, 3 และ 4 โดยมีความหมายคะแนนคือ ข้อคำถามที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบตามความเป็นจริงมากที่สุดได้ 4 คะแนนและข้อคำถามที่ไม่ตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบตามความเป็นจริง 1 คะแนน ตัวอย่างข้อคำถามดังตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่างคำถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ไม่เห็นด้วย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ฉันเชื่อว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาที่ได้รับมอบหมายในปัจจุบัน					
1	ฉันสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของบทเรียนได้อย่างครบถ้วน				
6	ฉันรู้ว่าเนื้อหาส่วนใดที่นักเรียนจะเข้าใจได้ยาก				
11	ฉันสามารถสอนเนื้อหาแต่ละหัวข้อ/เรื่อง/บทเรียนให้มีความเชื่อมโยงกันได้				
16	ฉันรับรู้ได้ถึงกาเปลี่ยนแปลงของผลการเรียนรู้ของนักเรียน				

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างองค์ประกอบของการวัดตัวแปรที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 5 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านจิตวิทยา การวัดและประเมินผล และการประถมศึกษา

ตรวจคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามด้วยค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ที่ระหว่าง 0.50 – 1.00 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) ผลการตรวจสอบพบว่าค่า IOC ของข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .77 - .95 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบมีความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในอยู่ในระดับดี (George and Mallery, 2003) ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

การรับรู้ความสามารถในตนเองของครู	จำนวนข้อ	ความเที่ยง
การอธิบายมโนทัศน์หลักของเนื้อหา	5	.92
การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน	5	.82
การบูรณาการเนื้อหา	5	.77
การประเมินพัฒนาการของนักเรียน	5	.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์และเก็บด้วยตนเองพร้อมติดตามกลับ โดยแนบหนังสือขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 1 เดือน (เดือนกุมภาพันธ์ 2559 – เดือนมีนาคม 2559) แบบสอบถามที่ได้รับคืนมีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 357 คน แบ่งเป็นเพศชาย 54 คน เพศหญิง 303 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาสภาพการใช้ครู โดยกำหนดระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูออกเป็น 4 ระดับได้แก่ ระดับต่ำมาก ($M = 0.00 - 1.00$) ระดับต่ำ ($M = 1.01 - 2.00$) ระดับปานกลาง ($M = 2.01 - 3.00$) และระดับสูง ($M = 3.01 - 4.00$) และใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ สถิติทดสอบที เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่สอนตรงวิชาเอก กับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่สอนตรงวิชาเอกกับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอน 1 ผลการศึกษาสภาพการใช้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา

จากการศึกษาสภาพการใช้ครูประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสพ. พบว่าในโรงเรียนประถมศึกษา มีการมอบหมายงานสอนให้ครู 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การมอบหมายงานสอนที่ตรงกับวิชาเอกเพียงอย่างเดียวจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62 2) การมอบหมายงานสอนที่ไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.93 และ 3) การมอบหมายงานสอนที่ครูต้องสอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอกจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 34.45 ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามสภาพการใช้ครู

ที่	สภาพการใช้ครู	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	สอนตรงวิชาเอก	145	40.62
2	สอนไม่ตรงวิชาเอก	89	24.93
3	สอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอก	123	34.45
รวม		357	100

เมื่อพิจารณาเพศของตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายในทุกรูปแบบการสอน คิดเป็นร้อยละ 84.87

เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์สอนของครูพบว่า ครูที่สอนตรงวิชาเอกส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.34 ครูที่สอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอกส่วนใหญ่ก็มีมีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปีเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 37.40 แต่ครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.22 โดยครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก และสอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอกส่วนใหญ่เป็นครูที่จบการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 72.37 และ 56.67 ตามลำดับ แต่ครูที่สอนตรงวิชาเอกส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.50

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งของครู พบว่า ครูที่สอนในทุกรูปแบบส่วนใหญ่จะเป็นครูตั้งแต่ค.ศ. 1 ขึ้นไป โดยครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่จะสอนตรงวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 49.66 ส่วนครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกและสอนทั้งสองรูปแบบ ส่วนใหญ่จะสอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 58.43 และ 39.84 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างของสภาพการใช้ครูในโรงเรียน กล่าวคือ ครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนตรงวิชาเอกส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 49.66 รองลงมาได้แก่โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กตามลำดับ การมอบหมายงานไม่ตรงวิชาเอกพบมากที่สุดโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.20 ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่พบการมอบหมายงานไม่ตรงวิชาเอกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.48 และการมอบหมายงานทั้งสองรูปแบบ คือครูที่

ต้องสอนทั้งในวิชาที่ตรงและไม่ตรงกับวิชาเอกพบมากที่สุดในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 30.08 รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ตามลำดับ ดังตาราง 6 ตาราง 6 สภาพการใช้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	รูปแบบการสอน							
	ตรงวิชาเอก		ไม่ตรงวิชาเอก		ทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอก		รวมทั้งหมด	
	n	%	n	%	n	%	n	%
เพศ								
ชาย	20	13.79	12	13.48	22	17.89	54	15.13
หญิง	125	86.21	77	86.52	101	82.11	303	84.87
รวม	145	100.00	89	100.00	123	100.00	357	100.00
ประสบการณ์สอน								
ต่ำกว่า 5 ปี	44	30.34	16	17.98	46	37.40	106	29.69
5-10 ปี	43	29.66	18	20.22	43	34.96	104	29.13
11-15 ปี	18	12.41	10	11.24	4	3.25	32	8.96
16-20 ปี	9	6.21	6	6.74	5	4.07	20	5.60
21 ปีขึ้นไป	31	21.38	39	43.82	25	20.33	95	26.61
รวม	145	100.00	89	100.00	123	100.00	357	100.00
สาขาวิชา								
ประถมศึกษา	69	57.50	21	27.63	39	43.33	129	45.10
อื่นๆ	51	42.50	55	72.37	51	56.67	157	54.90
รวม	120	100.00	76	100.00	90	100.00	286	100.00
ตำแหน่ง								
ครู	91	62.76	57	64.04	65	52.85	213	59.66
ครูผู้ช่วย	32	22.07	9	10.11	32	26.02	73	20.45
ครูอัตราจ้าง	22	15.17	23	25.84	26	21.14	71	19.89
รวม	145	100.00	89	100.00	123	100.00	357	100.00
ช่วงชั้น								
ป.ต้น	50	34.48	52	58.43	49	39.84	151	42.30
ป.ปลาย	72	49.66	24	26.97	42	34.15	138	38.66
ทั้งป.ต้น และป.ปลาย	23	15.86	13	14.61	32	26.02	68	19.05
รวม	145	100.00	89	100.00	123	100.00	357	100.00
ขนาดโรงเรียน								
เล็ก	20	13.79	17	19.10	32	26.02	69	19.33

กลาง	23	15.86	34	38.20	21	17.07	78	21.85
ใหญ่	30	20.69	12	13.48	37	30.08	79	22.13
ใหญ่พิเศษ	72	49.66	26	29.21	33	26.83	131	36.69
รวม	145	100.00	89	100.00	123	100.00	357	100.00

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูจำแนกตามรูปแบบการสอนของครูพบว่า (1) ครูที่สอนตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเท่ากับ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับสูงและมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา ($M = 3.46$, $SD = 0.41$) การบูรณาการเนื้อหา ($M = 3.41$, $SD = 0.44$) การประเมินพัฒนาการของนักเรียน ($M = 3.40$, $SD = 0.46$) และ การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน ($M = 3.39$, $SD = 0.42$) ตามลำดับ (2) ครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเท่ากับ 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ การประเมินพัฒนาการของนักเรียน ($M = 3.11$, $SD = 0.53$) การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา ($M = 3.10$, $SD = 0.54$) การบูรณาการเนื้อหา ($M = 3.09$, $SD = 0.56$) และ การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน ($M = 3.02$, $SD = 0.50$) ตามลำดับ (3) ครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนทั้งสองรูปแบบ สำหรับการสอนที่ตรงวิชาเอก มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเท่ากับ 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา ($M = 3.51$, $SD = 0.39$) การบูรณาการเนื้อหา ($M = 3.49$, $SD = 0.39$) การประเมินพัฒนาการของนักเรียน ($M = 3.47$, $SD = 0.43$) และ การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน ($M = 3.42$, $SD = 0.43$) ตามลำดับ (4) ครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนทั้งสองรูปแบบ สำหรับการสอนที่ไม่ตรงวิชาเอกมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเท่ากับ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ การประเมินพัฒนาการของนักเรียน ($M = 2.99$, $SD = 0.58$) การบูรณาการเนื้อหา ($M = 2.94$, $SD = 0.57$) การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน ($M = 2.88$, $SD = 0.56$) และการอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา ($M = 2.81$, $SD = 0.54$) ตามลำดับ ดังตาราง 7

ตาราง 7 ระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู

สอนตรงวิชาเอก			สอนไม่ตรงวิชาเอก			สองสอนรูปแบบ (ตรงวิชาเอก)			สองสอนรูปแบบ (ไม่ตรงวิชาเอก)		
องค์ประกอบ	M	SD	องค์ประกอบ	M	SD	องค์ประกอบ	M	SD	องค์ประกอบ	M	SD
การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา	3.46	.41	การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา	3.10	.54	การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา	3.51	.39	การอธิบาย มโนทัศน์หลักของเนื้อหา	2.81	.54

การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน	3.39	.42	การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน	3.02	.50	การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน	3.42	.43	การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน	2.88	.56
การบูรณาการเนื้อหา	3.41	.44	การบูรณาการเนื้อหา	3.09	.56	การบูรณาการเนื้อหา	3.47	.43	การบูรณาการเนื้อหา	2.94	.57
การประเมินพัฒนาการของนักเรียน	3.42	.46	การประเมินพัฒนาการของนักเรียน	3.11	.53	การประเมินพัฒนาการของนักเรียน	3.49	.39	การประเมินพัฒนาการของนักเรียน	2.99	.58

ตอน 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่สอนตรงวิชาเอกกับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก

การเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูที่สอนตรงวิชาเอกกับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก แบ่งออกเป็นสองลักษณะโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างครูที่สอนตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียว กับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียวด้วยสถิติทดสอบที แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (independent t - test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครูที่สอนตรงวิชาเอกจำนวน 145 คน มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเท่ากับ 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 และครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกจำนวน 89 คน มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเท่ากับ 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของครูทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.17$, $df = 122$) ดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างครูที่สอนตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียว กับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียว

	N	Mean	S.D.	Levene's Test for Equality of variance		t-test		
				F	Sig.	t	df	Sig.
สอนตรงวิชาเอก	145	3.42	0.38	1.68	.19	5.57	152	.00
สอนไม่ตรงวิชาเอก	89	3.08	0.49					

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการสอนที่ตรงวิชาเอก และไม่ตรงวิชาเอก ของครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนทั้งสองรูปแบบจำนวน 123 คน ด้วยสถิติทดสอบที แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน

(dependent t – test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูมีคะแนนเฉลี่ยของการสอนที่ตรงวิชาเอกเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 และคะแนนเฉลี่ยของการสอนที่ไม่ตรงวิชาเอกเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของการสอนทั้งสองรูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Mean\ Different = 0.57, SD = 0.52, t = 5.57, df = 152$) ดังตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการสอนที่ตรงวิชาเอก และไม่ตรงวิชาเอก ของครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนทั้งสองรูปแบบ

	N	M	SD	t-test				
				M Diff.	SD	t	df	Sig.
สอนตรงวิชาเอก	123	3.47	0.37	0.57	0.52	12.17	122	.00
สอนไม่ตรงวิชาเอก	123	2.91	0.50					

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการใช้ครูประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสพ. พบว่าในโรงเรียนประถมศึกษา มีการมอบหมายงานสอนให้ครู 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การมอบหมายงานสอนที่ตรงกับวิชาเอกเพียงอย่างเดียว 2) การมอบหมายงานสอนที่ไม่ตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียว และ 3) การมอบหมายงานสอนที่ครูต้องสอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอก ซึ่งจำนวนครูที่ต้องสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับวิชาเอกในทุกรูปแบบการสอนมีจำนวนมากกว่าครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนตรงวิชาเอกเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 59.40 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์และคณะ, 2557 ที่กล่าวว่า ปัญหาการขาดแคลนครูส่งผลให้เกิดสภาพการใช้ครูที่ไม่ตรงวิชาเอก โดยครูมีระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ($M = 2.91 - 3.47$) และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู ระหว่างครูที่สอนตรงวิชาเอก กับครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนเฉลี่ยของครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของครูที่สอนตรงวิชาเอกทั้งในการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่สอนเพียงรูปแบบเดียว และการเปรียบเทียบกับครูที่สอนทั้งสองรูปแบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Coladarci, 1992 และ Du Plessis, 2015 ที่เห็นว่าการสอนไม่ตรงวิชาเอกทำให้ครูมีการรับรู้ความสามารถในตนเองต่ำกว่าการสอนในวิชาที่ถนัดหรือตรงกับวิชาเอกของครู

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า สภาพการใช้ครูมีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน โดยในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการมอบหมายงานสอนที่ตรงกับวิชาเอกของครูมากที่สุด รองลงมาได้แก่โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยด้านสภาพการใช้ครูในปัจจุบันและผลของการสอนไม่ตรงวิชาเอกของครูที่มีต่อการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู สามารถนำไปสู่แนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ การพัฒนาตนเองของครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสอนไม่ตรงวิชาเอกในระดับโรงเรียน

1.2 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูประถมศึกษาที่สอนไม่ตรงวิชาเอกมีค่าเฉลี่ยของระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูต่ำกว่าครูที่สอนตรงวิชาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรมีการทบทวนนโยบายเพื่อปรับปรุงสภาพการใช้ครู ให้ครูได้สอนในวิชาที่ถนัด หรือตรงกับวิชาเอกของครู

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการใช้ครู ที่แตกต่างกันในโรงเรียนขนาดต่างๆ ด้วยการศึกษานี้ในเชิงลึก จะทำให้เกิดแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม นำไปสู่สภาพการใช้ครูที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และเอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด

2.2 ภูมิหลังในด้านอื่นๆของครู เช่น ตำแหน่งของครู วิชาและระดับชั้นที่สอน อาจส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในตนเองของครู จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาพิจารณาในการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด

2.3 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูเฉพาะครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับครูที่สอนในระดับชั้นอื่น เพื่อขยายผลการศึกษาให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์*

(หลักสูตรห้าปี), เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, หน้า 1.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทพรทิพย์กราฟฟิค.

คุรุสภา. (2558). *ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในประเทศไทย*. สืบค้นจาก

<http://news.ksp.or.th/ksplibrary/index.php/2015-06-08-04-28-33>

ชนิตา รักษ์พลเมือง. (2547). *สภาวะการขาดแคลนครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ดนตรี เงินศรี. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองของครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์และคณะ. (2557). *สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. โครงการวิจัยสาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ยุวรี ผลพันธุ์. (2555). *บทบาทการส่งผ่านความเชื่อประสิทธิภาพของตน ความเหนื่อยหน่าย และความพึงพอใจงานในโมเดลผลการปฏิบัติงานของครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2540). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการใช้ครูและการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลประสิทธิภาพการใช้ครูโดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร พูลทรัพย์. (2547). *การพัฒนาโมเดลการวัดและโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการใช้ครูและการศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างสังกัด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อัญชลี ศิริประพนธ์โรจน์. (2557). *การพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถในการให้เหตุผลเชิงกรณีของนิสิตนักศึกษาครูโดยใช้เอ็มไอคิวและสคริปต์คอนคอร์แดนซ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191–215.
- Coladarci, T. (1992). Teachers' sense of efficacy and commitment to teaching. *Journal of Experimental Education*, 60(4), 232-337.
- Dee, T. S., & Cohodes, S. R. (2008). Out-of-field teachers and student achievement evidence from matched-pairs comparisons. *Public Finance Review*, 36(1), 7-32.
- Du Plessis, A. E. (2015). Effective education: Conceptualizing the meaning of out-of-field teaching practices for teachers, teacher quality and school leaders. *International Journal of Educational Research*, 72, 89-102.
- Gibbs, S., & Powell, B. (2012). Teacher efficacy and pupil behaviour: The structure of teachers' individual and collective beliefs and their relationship with numbers of pupils excluded from school. *British Journal of Educational Psychology*, 82(4), 564-584.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hobbs, L. (2013). Teaching 'out-of-field' as a boundary-crossing event: Factors shaping teacher identity. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 11(2), 271-297.

- Martin, N. K., Sass, D. A., & Schmitt, T. A. (2012). Teacher efficacy in student engagement, instructional management, student stressors, and burnout: a theoretical model using in-class variables to predict teachers' intent-to-leave. *Teaching and Teacher Education*, 28(4), 546-559.
- Ross, J. A., et al. (1999). Administrative assignment of teachers in restructuring secondary schools: The effect of out-of-field course responsibility on teacher efficacy. *Educational Administration Quarterly*, 35 (5), 782-805.